

TOKFURSTEN

*Opera i två akter,
baserad på Elgard Jonssons roman med samma namn.*

*Libretto av
Carl Unander-Scharin,
Nils Spangenberg,
Magnus Carlbring,
1996.*

TOKFURSTEN
Opera i två akter

Personer:

Tokfursten (Baryton)
Vankelmod / Gud Moder (Mezzo)
Blomman / Gud Fader (Bas)
Fröken Trygg / Napoleon (Sopran)
Anton Rallare / Fänrik Ryt (Baryton)
Hurtige Hugo / Konstnären Psyk (Tenor)
Tjyv-Elin / Kandidat Knack (Mezzo)
Flickan med Spindeln / Löjtnant Krushat / Eldfågeln (Sopran)
Lotta (Talroll)

Ouvertyr

Vi befinner oss i utkanten av den Rödrosa Skogen. Orkestern går oordnat in till sina platser och börjar spela efterhand. Dirigenten tar succesivt hand om musiken förlopp. Den odistinkta starten övergår i kaos.

Akt I: I Rödrosa skogen...

Scen 1: Framme

En omtumlad och sönderskuren pojke kommer till sjukhuset. Han är i akut behov av hjälp.

ANTON RALLARE:

Hm... hm...

TJYV-ELIN:

Titta.

ANTON RALLARE:

Hm... hm...

TJYV-ELIN:

Är det inte för jävligt?

ANTON RALLARE:

Hm... hm...

TJYV-ELIN:

Ett sånt kadaver. Ett sånt offer.

En sån dåre dom har hittat.

TOKFURSTEN:

Jag är ingen idiot...

TJYV-ELIN:

Välkommen! Skyffla in han i fabriken. Mal honom till köttfärs. Spotta och spy. Dränk honom i blodsajt. Dom djävlar. Ja, du skulle se dom. Hur dom jobbar. Hur dom skyfflar. Mal honom till köttfärs. Här kan ingen prata riktigt. Här kan ingen pissa rakt.

ANTON RALLARE:

Hm... hm...

TJYV-ELIN:

Ge dig av nu och försvinn! Skaffa dig en fästmö. Sug dig fast vid hennes bröst! Här är bara idioter.

TOKFURSTEN:

Jag har ju kommit för att träffa Gud.
För att bli frisk. Jag är ingen idiot.

Scen 2: Harsprångsfrukost

Orkester.

Scen 3a: Beatlesduetten

HURTIGE HUGO:

Klä av dig!
Sluta larva dig.
Klä på dig!
Stå inte och dröm.

TOKFURSTEN:

Får jag inte träffa Gud Fader?

HURTIGE HUGO:

Ha, ha! Men titta på ditt hår!

TOKFURSTEN:

Det är ju som Beatles.

Nästan likadant.

HURTIGE HUGO:

Ha, ha! Nästan likadant.

TOKFURSTEN, HURTIGE HUGO,
samt HÅNIOLER (*syntetiska röster*):

Nästan likadant.

Som Beatles? Som Beatles?

Ha! Ha! Ha! Ha!

Tokfursten tvångsklipps, och får anstaltens kläder sig påtvingade.

TJYV-ELIN:

Så... var du en finklädd idiot!

Så... varför tar dom inte vara på barna?

Så... var det kaffe igen.

Scen 3b: Hos Napoleon

Tokfurstens önskade svar sjungs in (i mikrofon/mygga), Tokfurstens egentliga svar sjungs ut (normale).

NAPOLEON:

Sitt ner! Sitt ner!

Hur mår ni? Hur trivs ni? Trivs ni?

Hur går det?

Här gör vi ju vårt bästa.

Få se nu.

Ni har tankestörningar, stämmer det?

TOKFURSTEN (in):

*Jag har svarta flingor
Som faller från himlen*

NAPOLEON:

Ni har tankestörningar, stämmer det?

TOKFURSTEN (ut):

Jag kan inte läsa längre.

NAPOLEON:

Läsa är nog bra, men man tänker för mycket.
Arbete! Att använda sin kropp! Att inte
använda sitt huvud. Arbetsterapin! Den ska
bota er från tankar.
Få se nu. Ni har hallucinationer, stämmer det?

TOKFURSTEN (in):

*Jag har svarta himlar
som faller i flingor*

NAPOLEON:

Ni har hallucinationer, stämmer det?

TOKFURSTEN (ut):

Väggar ramlar över mig.
Det viskar ur ventiler,
vattenkranen
sjunger, viskar...

NAPOLEON:

Hallucinationer?

TOKFURSTEN (in):

Fallande himlar

söver mig snabbt

När lusten att leva

blir alltför stark

NAPOLEON:

Hallucinationer.

TOKFURSTEN (ut):

När får jag möta Gud Fader?

NAPOLEON:

Senare, senare!

Vad viskar dom?

Scen 3c: Eldfågeln

Frysning, allt försvinner - utom Tokfurstens ögon och Eldfågeln's röst.

ELDFÅGELN:

[ðið]

(**DETTA SKALL SKRIVAS
MED“IPA” SYMBOLER!!**)

[æðmu]

[æðiudøa]

[ðið]

[ð]

(Kom till oss!

Här får du ro!

Här får du ro och svalka!

Kom till oss!

Kom!)

Scen 4: Dagrummet

FLICKAN MED SPINDELN:

Var är den? Ta bort den!

ANTON RALLARE:

Många trån i skogen stå...

Hm... hm...

BLOMMAN:

(till sin krukväxt)

Drick nu min blomma,

drick nu min vän.

VANKELMOD:

Vart ska du gå min lilla flicka...

FLICKAN MED SPINDELN:

Försvinn! Vidriga! Bort!

BLOMMAN:

(pysslar, vattnar)

Hur mår du idag, min lilla blomma?

ANTON RALLARE:

Många trån i skogen stå...

Hm... hm...

VANKELMOD:

Jo, jag ska gå...

TJYV-ELIN:

Ge dig av din satans svettmunk! Spott
och spe och helvete. Här är bara idioter.
Dårar. Lik och döingar. Ge dig av för fan i våld!

TOKFURSTEN:

Men du är ju här själv?
Hur länge har du varit här?
Hur länge kan man vara här?
Hur länge ska vi vara här?

BLOMMAN:

Drick nu min blomma, drick nu min vän.

FLICKAN MED SPINDELN:

Var är den? Ta bort den!

ANTON RALLARE

Många trån i skogen stå...
Hm... hm...

VANKELMOD:

Vart ska du gå min lilla flicka... jo, jag ska gå...

Blomsterarian:

BLOMMAN:

Väx och bli mindre, mindre och mindre...
Mindre, mindre...

TOKFURSTEN:

Varför pratar du med blommor?

BLOMMAN:

Tror du jag är dum i huvet kanske?
Blomman är ju sjuk! Hon ska botas.
Jag vet nog hur dom gör. Personalerna!

VANKELMOD:

Jo, jag ska gå... och hämta dricka...

ANTON RALLARE:

Många trän i skogen står
Dom ska Far och Mor nu få. Hm... hm...

FLICKAN MED SPINDELN:

(vädjande, mot Tokfursten)
Spindeln! Ta bort den!
I magen! I munnen!

Tokfursten försöker hjälpa henne genom att stampa i golvet och visa att han har dödat spindeln.

Spindelvisan:

FLICKAN MED SPINDELN:

Nej! Den är... i håret!

Tokfursten letar i hennes hår.

FLICKAN MED SPINDELN:

Den vill inte ha mig!
Spindeln! Ta bort den!
Den vill inte ha mig,
du vill inte ha mig!

Hon sliter sig loss; kryper bort från Tokfursten som längtande står kvar.

BLOMMAN:

Väx och bli mindre, mindre och mindre...

ANTON RALLARE:

Dom ska Far och Mor nu få. Hm... hm...

VANKELMOD:

Vart ska du gå min lilla flicka... jo, jag ska gå...
och hämta dricka.

Tjyv-Elin rusar burdust fram till Tokfursten.

TJYV-ELIN:

Ge dig av för fan i våld! Flaskorna ska pantas.
Ge dig av nu och försvinn!
Skaffa dig en annan! Sug dig fast vid
hennes mun! Undan!
Flaskorna ska pantas,
Pantorna ska...

TOKFURSTEN:

Min tandkräm är inlåst här! Jag ska ha den!

HURTIGE HUGO:

Ska ha? Ska ha och ska ha! Ska be att få, heter det!
Ska be att få!

Rälsvalsen:

ANTON RALLARE:

Många trån i skogen stå
Dom ska Far och Mor nu få.
Många trån i skogen stå
Låt den stora yxan gå.

Hurtige Hugo och Napoleon skyndar till för att lugna ner Anton Rallare.

NAPOLEON:

Ska Ni möblera om?

ANTON RALLARE:

Här ska Nordpilen fram!

NAPOLEON:

Det är ju en soffa!

ANTON RALLARE:

Här ska brytas rälsmark!
Undan gubbar! Ladda!
Järnvägar och tågräls.
Undan! Ladda!

HURTIGE HUGO:

Sådärja! Sätt ner den!
Vilka tror Ni att vi är?
Nån sorts jävla tjänstehjon?

ANTON RALLARE:

MÅNGA TRÄN I SKOGEN STÅ.
LÅT DEN STORA YXAN GÅ.
DOM SKA FAR OCH MOR NU FÅ.
LÅT DEN STORA YXAN GÅ!

Anton Rallare övermannas och förs ut.

Blomsterarian, vidare:

BLOMMAN:

(till sin krukväxt)
Du är lite bråkig, drick nu min vän.
Tänker för mycket, drick nu min vän.
Mindre, mindre, mindre...

TOKFURSTEN:

Jo... jag ska... be... att få min tandkräm...

HURTIGE HUGO:

Jamen, ta den då.

TOKFURSTEN:

Jag trodde inte... du sa ju...

HURTIGE HUGO:
Ta den jävla tandkrämen!

Scen 5: Åter hos Svarte Generalen

NAPOLEON:
Ni har hallucinationer, stämmer det?

TOKFURSTEN:

NAPOLEON:
Ni har hallucinationer, stämmer det?

TOKFURSTEN (ut):
Dom pratar...

NAPOLEON:
Dom? Vilka dom?

TOKFURSTEN (in):
*Jag har svarta flingor
Som faller från himlen*

NAPOLEON:
Vad säger dom?

TOKFURSTEN:

NAPOLEON:
Vad säger dom till Er?

TOKFURSTEN (ut):

Dom... dom... dom är så många på samma gång.
Jag... jag... jag hör dom... hör dom inte. Dom är så
många på samma gång. Dom är på samma gång.

NAPOLEON:

Ni ska få vettig medicin.
Med en vettig medicin blir ni
alldeles lugn. Alldeles mjuk.

TOKFURSTEN:

Jag blir lugn.
Jag blir mjuk,
möter Gud.

NAPOLEON:

På lång sikt!

Hibernalkören:

SJUKVÅRDARENSEMBLE:

Det svävar ett barn
genom tidlösa rum.
Det svävar ett rum
genom flaskan.
Det svävar ett barn
i den glasklara vätska,
där det svävar,
det svävar ett rum
genom allt.

På lång sikt!

*Alla rör sig ut i solen, det är vackert väder och kaffet serveras
utomhus.*

Blomsterarian, vidare:

BLOMMAN:

Frisk... blir du inte,
växer... dig tyst..
Mindre, mindre...
Ingen väg in... ingen väg ut.
Mindre, mindre...

TOKFURSTEN:

Aj!

HURTIGE HUGO:

Går du på hiberna! Sätt dig i skuggan!
Annars blir du bränd, fattar du väl!
Och du (*till Blomman*) makar på dig! Du
stinker ju piss!

Drogarian:

TOKFURSTEN:

Jag har ju kommit för att träffa Gud.
För att bli frisk.
Så jag inte luktar, inte ruttar.

*Jag har svarta flingor
Som faller från himlen
Jag har svarta himlar
Som faller i flingor
Fallande himlar söver mig snabbt
När lusten att leva blir alltför stark*

Scen 6: Pengar

LÖJTNANT KRUSHAT:

Vad är detta för nån kö? Ordning! Lugna!
Tjufem kronor hit. Tjufem kronor dit.
Vad ska ni med pengar? Köpa mazariner?
Skriv på här. Skriv på där. Ordning ! Lugna!
Köpa mazariner! Tjufem kronor hit . Skriv på här.
Vad är detta? Fyrtitvå?! Tjugofem ska det va! Tjufem!

TOKFURSTEN:

Men jag visste inte... Men jag har ju aldrig...

LÖJTNANT KRUSHAT:

Man blir sjuk av mazariner!

TOKFURSTEN:

Lessen... visste inte...

LÖJTNANT KRUSHAT:

För den här gången.

Tokfursten och Anton Rallare är på väg till kaféet, möter Tjyv-Elin, halvt omtöcknad.

TOKFURSTEN:

Vad är det med dig?

TJYV-ELIN:

Dom svinen. Nu dör jag. Gift i mina flaskor.

TOKFURSTEN:

Vi ska gå och köpa mazariner!

TJYV-ELIN:

Ser ni. Nu dör jag. Min arm är redan dö.
Och hjärtat. Och foten. Den vill
inte gå.

ANTON RALLARE:
Inte fasen dör du. Häng med oss istället.

TJYV-ELIN:
Dom svinen har hållt gift i mina flaskor.

TOKFURSTEN:
Kom med nu. Sluta simulera.
(sliter i Tjyv-Elins skjorta, som går sönder)

TJYV-ELIN:
Mördare!

TOKFURSTEN:
Kom nu... jag bjuder.

ANTON RALLARE:
Du, vi tar en taxi! *(tar en korridorsäng)*

TJYV-ELIN:
Spott och spe och helvete!

HURTIGE HUGO:
Och vart är ni på väg?

ANTON RALLARE:
Vi ska gå och köpa mazariner!

HURTIGE HUGO:
Nä... ni ska ingenstans.
Ni ska få medicin.

TOKFURSTEN:

Men vi vill gå och köpa mazariner!

HURTIGE HUGO:

Ni ska ingenstans.

Tokfursten, som vill försöka beveka Hurtige Hugo, tar tag i hans arm. Medicinbrickan åker i golvet.

HURTIGE HUGO:

Va fan!

Hurtige Hugo går emot Tokfursten som kurar ihop, som inför ett slag. Men Hurtige Hugo slår inte; istället ser han överlägset ned på Tokfursten.

HURTIGE HUGO:

Vad är du för en karl? Kom igen då.

Ge mig en smäll då.

Slå till bara!

Törs du inte? Kom igen då. Tror du det gör ont?

Klenis. Fjolla. Har du ingen stake?

Vad är du för en tjej?

Hurtige Hugo försöker ta tag i Tokfurstens byxor. Tokfursten skyddar sig med en stol. Personal rusar fram, en spruta trycks in.

Beatlesduetten (repris):

HURTIGE HUGO:

Du följer med här!

TOKFURSTEN:

Gud Fader?

HURTIGE HUGO:

Ha, ha!

Det är inget farligt!

HURTIGE HUGO, TOKFURSTEN,
samt HÅNIOLER (*syntetiska, mer urskiljbara*):

Lås dörren!

Lås dörren?

Ha! Ha! Ha! Ha!

Scen 7: Håniolmöte

TOKFURSTEN:

Varför låser dom dörrn? (*sluddrande*)

Förut... på ungdomspsyket...

NAPOLEON:

På ungdomspsyket! På barnavdelning! Bland tomtar
och troll! Här har vi en annan ordning. Förstår Ni
vad jag säger? Här behandlar vi ju vuxna. Här är
sjukdomarna vuxna. Här har vi ett mål med vården.
Medicinen ska slå till. Sedan åter kommer rondan.
Sedan ska vi Er studera. Sedan Er analysera. Medicinen
ska slå till. Sedan kan man tänka sig en promenad i parken.
I början under uppsikt.
Sedan får vi se.

-Interfolierar Napoleons monolog.

Håniol sjunger i myggan, Jag sjunger ut:

TOKFURSTEN:

Håniol Sjung en hyllning till sommaren!

Jag - kan inte!

Håniol Sjung en hyllning till livsglädjen!

Jag -kan inte!

Håniol För sommaren med solsprängda dagar!

Jag -kan inte!

Håniol För sommaren med grönsprängda salar!

Jag För sommaren med sprängfyllda magar!
KAN INTE!
KAN INTE!

NAPOLEON:
Ni ska se att med rätt medicin blir allting bra!

TOKFURSTEN:
Håniol Allting bra!
Allting bra!
Allting bra!

Napoleons aria, "Psykotiska tillstånd":

NAPOLEON:
Psykotiska tillstånd
Beror på
Biokemiska förändringar
I Hjärnan
Rätt medicin
På lång sikt
I Hjärnan

Scen 8: Arbetsterapi

NAPOLEON:
Här har Ni en bra karl! Titta vilka händer!
Följ med honom och jobba i **utelaget!** (?)
Arbete ska nog få Er att inte tänka för mycket.

HURTIGE HUGO:
Idag har vi ett viktigt jobb. Vi ska riva ett
helt hus! Det ska va klart till ronden.

Det blir blodigt men det går!
Blåsor, bulor, många sår!

ALLIHOPA!

Det blir blodigt men det går!

TOKAR:
DET BLIR BLODIGT MEN DET GÅR!

HURTIGE HUGO:
Blåsor, bulor, många sår!

TOKAR:
BLÅSOR, BULOR, MÅNGA SÅR!

TOKFURSTEN:
Men vad händer med taket?

HURTIGE HUGO:
Det tar vi sen. Sätt fart!

TOKFURSTEN:
När väggarna är borta?

HURTIGE HUGO:
Då tar vi taket! Det tar vi sen. Sätt fart!

ANTON RALLARE:
Ett riktigt viktigt jobb.

TOKFURSTEN:
Men vad händer med taket?

ANTON RALLARE:
Kul det här. Och viktigt.

TOKFURSTEN:

När väggarna är borta?

ANTON RALLARE:

Ett riktigt viktigt jobb!

HURTIGE HUGO:

Då tar vi taket! Det tar vi sen. Sätt fart!

Slita, riva, slå och och dra!

TOKAR:

SLITA, RIVA, SLÅ OCH DRA!

HURTIGE HUGO:

Sånt gör slöa tokar starka!

TOKAR:

SÅNT GÖR SLÖA TOKAR STARKA!

ALLA:

F-f-fa-der, Gud Fa-der!

HURTIGE HUGO:

Fan då hann vi ändå inte!

ALLA:

F-f-fa-der, Gud Fa-der!

HURTIGE HUGO:

Krakar! Slöfockar!

ALLA:

F-f-fa-der, Gud Fa-der!

Scen 9: Gud Faders entré

GUD FADER:

G-g-goddag, g-g-goddag.
Hur s-s-står det t-t-till här då?

TOKFURSTEN:

Det är som en tandläkar bedövning...

GUD FADER:

Som... en... t-t-tand... l-l-läkar... b-b-bedövning...

TOKFURSTEN:

Säg mig snälla, säg att jag blir frisk.

GUD FADER:

D-d-det ska vi nog t-t-tro.
Ni står på Hy-p-pofysin. Och även Aspiratorin. Ni äter
Antihispamin. Samt ofta Flum-m-m-modal.

TOKFURSTEN:

Säg mig snälla, säg att jag blir frisk.

GUD FADER:

D-d-det ska vi nog t-t-tro.
På lång sikt!

Hibernalkören (repris):

SJUKVÅRDARENSEMBLE:

Det svävar ett barn
genom tidlösa rum.
Det svävar ett rum
genom flaskan.
Det svävar ett barn
i den glasklara vätska,
där det svävar,
det svävar ett rum

genom allt.

ELDFÅGELN (*Repris, mer urskiljbar denna gång:*)

Kom till oss!
Här får du ro!
Här får du ro och svalka!
Kom till oss!
Kom!

TOKFURSTEN:

Jag... hör... röster...

GUD FADER:

Hall-ll-llucinationer!

TOKFURSTEN:

Jag hör hur ventilerna viskar, jag hör
hur väggarna hör mig.

GUD FADER:

D-d-det gäller att få in rätt dos!

KANDIDAT KNACK och FÄNRIK RYT:

Vi kanske, kanske skulle försöka...

LÖJTNANT KRUSHAT och HURTIGE HUGO:

Vi kanske, kanske skulle försöka...

NAPOLEON, LÖJTNANT KRUSHAT,
KANDIDAT KNACK, HURTIGE HUGO,
samt FÄNRIK RYT:

Vi kanske, kanske skulle försöka med ELCHOCK!

GUD FADER:

El-l-l-l-ektro-ch-chockterapi?

ALLA:

Ja, Elchock, elchock.

GUD FADER:

J-j-ja, ä-hrm, v-v-vad s-s-säger p-p-patienten?

NAPOLEON:

Patienten!

TOKFURSTEN:

Jo... ja...

GUD FADER:

B-b-ra! Utmärkt!

El-l-l-l-ektroch-chockterapi!

ALLA:

Ja, Elchock, elchock.

GUD FADER:

F-f-finns det k-k-kaffe klart?

NAPOLEON:

Självklart!

Scen 10: Harsprångsfrukost

Panik — blixtar — elchocker — kortslutning.

PAUS

Akt II: Stenöknen

Scen 1: Smärtfågeln

Tokfursten ligger ensam i ett stort, öde, till synes ändlöst rum.

TOKFURSTEN:

Sju... sju... sju... sju... sju... tu... sju...
sjutusen år... sjutusen år... sjutusen år... sju... sju...
sjutusen år.

I Rödrosa skogen
härskar jag
I Eldfågeln's stenskog
är jag Kung

I Stenöknen är smärtfågeln min
Min och ingen annans
Min

Som en furste
Döljer jag mig
Sveper mig
Klär mig fin
I en mantel
Av själadimmor

2. Ronden. Första mötet (Metaduet)

GUD FADER:

...ett t-t-typiskt kr-kronikerfall.

KANDIDAT KNACK:

(skriver)

Kronikerfall.

GUD FADER:

Ingenting att göra. Trots... l-låt oss se... Trots... f-förtissex
E-C-T...

NAPOLEON:

Alltså elchocker!

KANDIDAT KNACK:

(skriver)

Elchocker.

GUD FADER:

...intensiv insulinterapi.

NAPOLEON:

Insulin...

KANDIDAT KNACK:

(skriver)

...terapi.

GUD FADER:

Psykofarmaka förstås.

NAPOLEON:

Förstås.

KANDIDAT KNACK:

Förstås...

GUD FADER:

Försvinner han längre och längre bort.

NAPOLEON:

Längre bort.

KANDIDAT KNACK:

(skriver)

... längre bort...

GUD FADER:

(läser i journalen, stammar inte alls)

Anamnes. Suicidal vid inskrivningen för sju år sedan.

Mutistiska perioder. Schizoid personlighet. Otillfredsställande primärrelation. Sammanbodde med fadern vid sjukdomsdebuten. Ingen kontakt med modern...

LÖJTNANT KRUSHAT:

Är patienten katatonisk?

KANDIDAT KNACK:

Katatonisk?

LÖJTNANT KRUSHAT:

Alltså hypokinesi.

KANDIDAT KNACK:

(skriver)

Hypokinesi.

GUD FADER:

Näst intill.

NAPOLEON:

...intill.

KANDIDAT KNACK:

(*skriver*)

Katatonisk.

GUD MODER:

Får jag prata med honom?

GUD FADER:

Naturligtvis, m-m-men, d-d-det blir nog svårt...

GUD MODER:

Han är väldigt ung.

GUD FADER:

Ung eller gammal spelar ingen roll. När dom kommit tillräckligt långt bort går dom inte att nå.

GUD MODER:

Hur länge...

GUD FADER:

Ni får ursäkta, r-r-ronden kallar, k-k-kaffet kallnar!

NAPOLEON:

Förstås.

KANDIDAT KNACK:

...förstås...

Ronden går vidare i Gud Faders släptåg, Gud Moder dröjer sig kvar.

GUD MODER:

Vad säger du om jag hälsar på imorgon?

TOKFURSTEN:

(stum)

GUD MODER:

Är du där. Du är här. Är det där du.

Det här är jag. I morgon kommer jag tillbaka.

TOKFURSTEN:

(stum)

Scen 3: Tjyv-Elins Arioso. Andra mötet (Metaduet)

ANTON RALLARE:

Hm, hm...

TJYV-ELIN:

Är du kvar här än?

Är det inte för jävligt?

En gubbe har du blitt.

Se hur du stinker.

Hur du ligger som en död,

se hur du ligger där och stirrar som en död

Jag minns när den medicinen kom

Och hjärtat revs ur kroppen.

Och stängseln revs, och skriken blev kvar.

Bundna som hundar, hör hur dom skäller

Ett sånt ensamt, ensamt skall.

Ett sånt grått och ensamt skall.

Ett sånt hemskt skall av tystnad.

ANTON RALLARE:

Hm, hm...

GUD MODER:

Har du tid?

Vet du vem jag är?

Kuratorspraktikanten...

Ska vi ta en promenad?

Hur länge har du varit här?

TOKFURSTEN:

(stum)

GUD MODER:

Hur såg hon ut? Hur var hon klädd? Vad sa hon när hon gick? Jag undrar. Jag vill veta. Funderar... Jag tänker. Hur var hennes hår? Du är ju så ung. För ung för att åldras.

TOKFURSTEN (ut):

Jag har svarta flingor som faller från himlen

Jag har svarta himlar som faller i flingor

Som sprättar sönder smärtfågeln's vingar av gas

av gas, av gas, av gas, av gas....

GUD MODER:

Ta hand om dig. I morgon kommer jag tillbaka.

Scen 4: Show för nyfikna (kommenterad). **Konstnären Psyks Arioso.**

Tokarna kastar sig som vilda hundar efter Gud Moder/publiken.

ANTON RALLARE:

Förbannade kärring!

TJYV-ELIN:

Rädd som ett svin!

BLOMMAN:

Sprang som ett jehu!

FRÖKEN TRYGG:

Skrek som en stucken råtta!

FLICKAN MED SPINDELN:

Som en stucken gris.

ANTON RALLARE:

Som ett utstucket rinnande öga...

FRÖKEN TRYGG:

Titta på oss som nåt annat söndagsnöje.

KONSTNÄREN PSYK:

Som ett brinnande öga. Så brann hon.
Försvann hon. Hoppade bock med
en galt. Det var allt. Nu sprang hon.
I luften. Kalufsen, den brann. Nu
sprang hon... i latrinen. Tebaka
till dom andra personaliska svinen.

ALLA:

Som man fyller med griller!

KONSTNÄREN PSYK:

Världen är fylld av imbeciller, av
tokiga feberbaciller. Gnider och gnäller och
kvider och skäller och lider och håller.
Bär dårar på bårar och lovar och håvar.
Kvar av allt... en julegalt, halt som en palt.

ALLA:
Som man fyller med griller!

Scen 5: Omvändalåt

GUD MODER:
Varför?

TOKFURSTEN:
Jag hör röster... I väggen. I rören. Ventilen.

GUD MODER:
Din mor...

TOKFURSTEN:
Dom har inga röster. Men dom säger saker.

GUD MODER:
Ja det låter tokigt.

TOKFURSTEN:
Dom har inga ljud.

GUD MODER:
Din mor...

TOKFURSTEN:
Dom ger mig order.
Ibland hör jag dom säga...

GUD MODER:
Hur var hon klädd? Hur var hennes hår?

TOKFURSTEN:

Dom säger åt mig ... jag minns inte, minns inte...
Jag måste, dom säger, minns inte...

GUD MODER:

Hur var hennes hår?

TOKFURSTEN:

Dom säger åt mig ... jag minns inte, minns inte...

GUD MODER:

Hur lät hennes röst?

TOKFURSTEN:

Minns inte, minns inte, minns inte...

GUD MODER:

Hur var hennes hår? Hur lät hennes röst?
Höll hon nånsin om dig? Höll hon nånsin om dig?

TOKFURSTEN:

Rösterna säger ibland... jag får en stöt... en stöt... en
stöt... det blir lugnt... det blir tyst... jag får va ifred.

GUD MODER:

Jag talar om din mamma. Förstår du?
Höll hon nånsin om dig?

TOKFURSTEN:

Rösterna säger att hjärnan ruttar om och om igen...

GUD MODER:

Din mamma...

TOKFURSTEN:

En hand full av fräknar och eld...

GUD MODER:

Att hon gav sig av?

TOKFURSTEN:

När munnen ruttar blir flingorna svarta...

GUD MODER:

Att hon gav sig av?

Minns du det?

TOKFURSTEN:

...och rösterna säger...

GUD MODER:

Minns du det?

TOKFURSTEN:

Blod och tarmar sprutar längs väggar och tak...

himlarna... vingarna... mantlarna... isblå gas...

GUD MODER:

Stanna, glid inte bort nu!

TOKFURSTEN:

Leva... inte... lusten somnar ....

GUD MODER:

Håll dig kvar. Jag vill prata med dig!

Empatiaria:

GUD MODER:

(för sig)

Hur kan det vara
att en låga slocknar
Hur får en människa
Svarta grenar

Kan det vara
Att ljus bor i skuggan
Kan brända grenar
Söka sitt ljus

Scen 6: Fönstret slår igen

TOKFURSTEN:

Har du tid?

NAPOLEON:

Jag har lite att stå i.

TOKFURSTEN:

Jag kanske luktar...

NAPOLEON:

Var Ni borta nu ett tag?

TOKFURSTEN (ut):

*Jag har en hjärna
Som ruttnar
Som luktar*

NAPOLEON:

Nu var Ni borta ett tag.

TOKFURSTEN:

Jag blev trött. Rösterna sa att smärtfågeln tappa sin vinge...

NAPOLEON:

Rösterna? Jaha, ja.

TOKFURSTEN:

Svarta himlarna hjälper mig. Om jag dog. Om jag dog.

NAPOLEON:

Hur låter dom där rösterna?

Från det ena till det andra: har Ni någon flicka?

Det skulle vara någonting att hålla i.

(Bläddrar bland pappren)

Från det ena till det andra: i morgon får Ni

elchockterapi. Det mår Ni ju så bra av.

TOKFURSTEN:

Huden brinner!

Allting brinner!

NAPOLEON:

Nähäpp! Ni vill inte ha vår hjälp?

Då är det bara att packa!

Ni vet att vår behandling är helt frivillig.

Packa och res!

Packa och res hem då!

TOKFURSTEN:

Hur länge... tror du...?

NAPOLEON:

Rätt medicin.

På lång sikt.

TOKFURSTEN:

Hur länge... tror du...

NAPOLEON:

Tja... ett svar... vill Ni ha det? En diabetiker,
han får injicera. Injicera varje dag, injicera säger jag!
Det slipper ju Ni. Annars får Ni leva med det här.
Tabletter, en handfull om dan. En tid ibland, här hos oss.

Eldfågeln börjar.

NAPOLEON:

Har vi pratat om förtidspension? Han och jag?
Det måste vi göra. Påminn mig. Nu måste jag jobba.
Mycket att stå i. Sådär innan jul.

ELDFÅGELN:

Kom till oss
här får du ro
Här får du ro och svalka
Kom till oss
Kom

Scen 7: Gud Moders förbannade tålmodighet. Stenens vila är så skön.

GUD MODER:

Kanske det bär. Ute i dyn.
Kanske du sjunker.

TOKFURSTEN:

Du är knäpp!

GUD MODER:

Gungfly och gyttja. Står där och sjunker.

TOKFURSTEN:

Verkligt knäpp!

GUD MODER:

Akta så inte ansiktet fastnar.

TOKFURSTEN:

Vad snackar du om?

GUD MODER:

Akta så inte händerna fastnar.

Gungfly och gyttja. Står där och sjunker.

TOKFURSTEN:

Lägg av nu.

GUD MODER:

Känn här. Här är svårt att gå.

Gå här på marken. Här är svårt att vara.

TOKFURSTEN:

Ge dig av nu och försvinn!

GUD MODER:

Mig kan du inte lura.

Mig får du bli arg på.

Jag spelar rent spel.

TOKFURSTEN(ut):

Jag har en hjärna

Som luktar

Som ruttnar

Jag har svarta flingor

Som faller från himlen

GUD MODER:

Din hjärna behöver inte ruttna.
Din hjärna behöver inte lukta.

TOKFURSTEN:

*Jag har isblå gas
Som får smärfågeln
att tappa sina vingar*

GUD MODER:

Smärfågelns vingar kan få smärtan att lyfta.
Kan få gasen att skingras.
Kan få himlen att klarna.

TOKFURSTEN:

Det kommer en ny drog som botar min hjärna.
En ny dag, mild och blid och tyst.

GUD MODER:

Ge upp då. Sätt dig ner och vänta.
Spänn fast dig.
Vänta i sju år till.

TOKFURSTEN:

Det sker ju på lång sikt.

GUD MODER:

Nej, det sker här. Det sker nu idag.
Marken här är hård. Res dig och kom hit.

Tokfurstens reagerar, slår till Gud Moder.

GUD MODER:

Mig kan du inte lura.
Mig får du bli arg på.
Men jag stannar.

TOKFURSTEN:

Ha, ha, ha, ha, ha, ha!!!

GUD MODER:

Skratta du bara. Hur låter det där?
Som en bortkommen yngling på anstalt.
Marken här är hård, res dig och kom hit.

TOKFURSTEN:

Väggarna ryter: betala det ludret!
Hon vill ha dina svarta vingars
pengar...

GUD MODER:

Pengar? Är det dom jag vill ha? Dina pengar!
Ditt inre kan inte köpas för pengar.

TOKFURSTEN:

När jag hälsade på mamma så fick jag tjufem spänn.
Tjugofem spänn det är vad det kostar!

GUD MODER:

Tyck synd om ditt barn.
Det är vad det kostar.

TOKFURSTEN:

Du med dina barn... med dina "tycka synd om".
Det är för svagsint, för ömsint för mig!
Det är för sjukt, för dåligt.

GUD MODER:

Tror du jag är blind? Tror du jag är svag?
Vad tror du det kostar för mig att se dig?
En ung mänska i ett sånt skick som du?

TOKFURSTEN:

Du tröttnar snart, du ger snart upp.
Själv är jag oändligt trött.

GUD MODER:

Du måste lära dig att vara här. Det gör ofta ont,
det är ofta tråkigt. Men det är livet. Res dig och
kom hit.

TOKFURSTEN:

Jag skulle vilja sova.

Eldfågeln börjar, Gud Moder går.

TOKFURSTEN:

Alltid.

ELDFÅGELN:

Kom till oss
här får du ro
Här får du ro och svalka
Kom till oss
Kom

TOKFURSTEN:

Fötter - lämna mig inte ensam.
Följ med mig till överkligheten.
Vänster hand: lyd.
Höger hand: lyd.
Lämna mig inte
här i ljuset.

Tokfursten krossar en glödlampa på toaletten och skär sig i handlederna. Hurtige Hugo grabbar tag i Tokfursten för att föra honom till Stormen.

Scen 8: Ge Marken Till Barnen

LARM

HURTIGE HUGO:

Vad händer här?

GUD MODER:

Jag tar hand om honom.

HURTIGE HUGO:

Men vi måste ju...

GUD MODER:

Jag tar hand om honom.

På order av Överläkaren!

Släpp honom nu!

Gud Moder och Tokfursten ensamma.

GUD MODER:

Är det det här vi jobbar för?

Sjunk inte bort utan svara mig nu!

TOKFURSTEN:

Överläkaren? Gud Fader?

Hur hjälps ni åt?

GUD MODER:

Jag ljög. Det var lätt.
Jag ljög för din skull.
Du skulle sluppit ifrån mig.
Du hade hamnat på stormen.
Mig blir du inte av med.

TOKFURSTEN:

Skära havre sa dom. Krossa glaset sa dom.

GUD MODER:

Äsch, en liten rispa...

En kör tar form.

KÖR:

Ge marken till barnen.
Till dessa små i din själ.

Ge marken till barnen.
Till ekot av ditt första förnekade skrik.

Ett julbord dukas upp. Gud Moder tar emot Tokfursten i sitt hem.

9: Epilog (talad)

Under slutfermaten sätter Lotta igång bandspelaren på julbordet. Ut knastrar Praetorius sättning av "Det är en ros utsprungen" (G-dur, från "En blomma skär och blid")

GUD MODER:

Så här har vi det hemma hos oss.

Lotta tar Tokfursten i hand, som vore det den naturligaste sak i världen.

LOTTA:

God Jul! Har du nån julklapp till mig?

Vill du läsa i min bok, då?

TOKFURSTEN:

(stum och rasande av svartsjuka)

LOTTA:

Mamma, vill du läsa min bok då?

GUD MODER:

Vi kan läsa sen. Först ska vi äta *(stryker Lotta över kinden)*.

Kom Lotta och hjälp mig att bära in resten av maten.

LOTTA:

Jag vill ha en knäck först. Snälla mamma kan jag inte få en knäck?

GUD MODER:

Efter maten!

LOTTA:

Men snälla. Bara en!

GUD MODER:

Bara en. Men bara en. Kom och hjälp mig nu!

Gud Moder tar Lotta i hand och de går ut i köket. När de försvunnit ut griper Tokfursten tag i bordsduken och sliter med all kraft bort den från bordet. All vacker juldukning far igenom rummet med ett fruktansvärt brak. Gud Moder och Lotta rusar in och ser förödelsen. Tokfursten står som övergiven med duken i handen. Lotta springer fram. Hon tar duken och säger:

LOTTA:

Dumma handen, dumma bordet!

(hon tar Tokfurstens hand och blåser på den)

TOKFURSTEN:

Dumma dumskalle. *(knackar sig i huvudet)* .

Fine dell'opera